

Kerk in Albanië: van klein groepje naar bloeiende gemeenten

De hernhutter zending kent u waarschijnlijk vooral van landen waar het ZZg regelmatig over schrijft: Suriname, Tanzania, Zuid-Afrika. Maar het gebeurt ook in Europa, bijvoorbeeld in Albanië, waar in de laatste decennia een kleine Broedergemeente is ontstaan. Het ZZg ondersteunt er nu het diaconale werk dat door een groep vrouwen werd opgestart. Een hernhutter kleuterschool is een goed voorbeeld ervan. Het ontstaan van deze kerk echter, was in dit voormalig communistisch en zeer gesloten land allesbehalve vanzelfsprekend.

Ruimte voor religie

Als in 1989 de Berlijnse Muur valt en het IJzeren Gordijn opschuift, ontstaat in Albanië langzaam maar zeker weer ruimte voor officieel toegestane religie. 1991 is een belangrijk jaar in de Albanese geschiedenis: het wordt dan een parlementaire democratie en stelt zijn land open voor 'vreemde invloeden'. Alle godsdiensten zijn vanaf dat moment officieel weer toegestaan. Elona Mandro, een van de Albanese zendingspioniers van de Broedergemeente, heeft dat als een wonder ervaren: "Voor het eerst hadden we bijbels en kinderbijbels in onze vingers. We konden samen bijbel lezen en onze kinderen voorlezen!"

Armoede

Mede door de jarenlange isolatie is Albanië nog steeds een van de armste landen van Europa. Het politieke systeem is fragiel, de infrastructuur onderontwikkeld, onderwijs is lang niet voor alle kinderen bereikbaar. Vooral afgelegen regio's hebben te maken met extreme armoede. Veel gezinnen kampen met

huiselijk geweld en andere problemen als gevolg van hun geïsoleerde situatie.

Uit niets begonnen

In deze ingewikkelde context, in dit land met een roerige geschiedenis, staat Elona Mandro samen met Merita Meko aan de basis van een groep mensen die elkaar vonden en gaandeweg merkten dat ze een beweging hadden gestart in de richting van een kerk. De start, in juni 1993, was heel bescheiden: "Na wat omzwervingen in de bestaande kerken in Tirana, besloten we zelf een groep, een kinderclub, te starten om samen met onze kinderen uit de Bijbel te lezen. We merkten dat de lange diensten in de bestaande kerken niet goed bij hen aansloten. Ook waren er vaak geen kindergroepen bij startende kerken. Aandacht voor geloofsontwikkeling bij kinderen was voor ons een belangrijk uitgangspunt."

Evangelisatie als prioriteit

En zo begint het: een klein groepje moeders met kinderen en wat vrienden.

Ze komen bij elkaar in iemands huiskamer. Ze willen vooral meer weten over de Bijbel, en dat wat ze leren willen ze weer aan anderen doorgeven. De beginstrategie is haast eenvoudig te noemen: *Waar je ook komt, probeer iedereen die je in je omgeving ontmoet, aan te spreken. Probeer hem of haar te overtuigen van de liefde van Christus.* Dit proces van huiskamerbijeenkomsten en in gesprek gaan met mensen in de omgeving duurt uiteindelijk zo'n vijftien jaar.

Dena Grillo Fortuzi

Een van de vrouwen die destijds als jong meisje naar die allereerste kinderclub ging, is Dena Grillo Fortuzi. Zes jaar geleden startte ze haar studie theologie, waar het ZZg ook aan meebetaalde. Ze voltooide haar studie en wordt in september van dit jaar tot predikant gewijd. Een grote en belangrijke stap in het leven van Dena. Ze vertelt over haar roeping: "Op een dag hoorde ik God tegen me zeggen: oké, nu is het tijd. Ik kreeg de kans om theologie te studeren in Bethlehem PA (Verenigde Staten), aan het Theologisch Seminarie van de Broedergemeente. Ik nam die kans met beide handen aan. Ik voel me daarbij niet speciaal, ik voel me geroepen en overtuigd. Ik zie ernaar uit om door Hem geleid te worden." Ook voor de Albanese Broedergemeente is het een bijzonder moment, een mijlpaal in de ontwikkeling van de kerk. Na bijna 30 jaar krijgt de gemeente voor het eerst een eigen voorganger. En dan ook nog een vrouw die vanaf de allereerste dag als kind deel uitmaakte van deze gemeente.

De eerste offerande

Dena werd in 2019 door de kerk aangenomen als (leken)pastor. Ze ging direct aan de slag. "Toen onze kerk werd opgericht, waren de mensen te arm om aan de kerk te geven. De kerk was iets waar je kwam om iets te halen en het evangelie te horen. Dit heeft ons niet geholpen wat betreft rentmeesterschap en het verzamelen van geld van onze eigen leden. Na mijn aanstelling als pastor begon ik te werken aan programma's die leren over de kerk als een familie, als een relatie, waar je zowel geeft als krijgt. Het 'inbedden' van zo'n gedachte kost tijd en is soms moeilijk, maar we kijken hoopvol naar de toekomst. Sinds kort houden we voor het eerst de offerande (collecte) in onze samenkomsten en diensten. Dat is al een goede stap voorwaarts."

Zichtbaar in de samenleving

Dena vertelt waarom het zo belangrijk is dat de Broedergemeente zichtbaar is in de samenleving. "Er zijn veel protestantse kerken in Albanië, maar wat de Broedergemeente vanaf het allereerste begin heeft gedaan, is het combineren van sociaal, humanitair en christelijk werk, verspreid in lokale gemeentegroepen. De mensen zien wat we doen en vooral waaróm we het doen, in navolging van de leer van Jezus. Onze hoop is dat de samenleving zich meer en meer engageert om hetzelfde te doen."

Gemeenteactiviteiten in zes steden

Vandaag de dag telt de Albanese Broedergemeente meer dan 300 leden en zijn er lokale gemeenten in zes steden. Dena vertelt: "In Bathore helpen we 45 gezinnen met maandelijkse voedselpakketten, leren we vrouwen lezen en schrijven en geven we kook-, naai- en handwerk cursussen. In Elbasan werken we met kinderen die autisme hebben. In Lezha werken we met Roma-families, waar we een ABC-programma implementeren voor diegenen die niet de kans hebben gehad om naar school te gaan. Ook zijn we in Lezha begonnen met onderwijs voor vrouwen en kinderen, en werken we momenteel aan een project over hoe we vrouwen van de straat kunnen houden, door ze bijeen te brengen in gesprekken over sociale onderwerpen. Tijdens de COVID-19 pandemie hebben we voedselpakketten uitgedeeld aan onze leden in de zes gemeenten, met name aan hen die onderbetaald werden, hun baan verloren, of niet in staat waren om zich aan te passen aan een nieuwe realiteit. En in Burrel en in Pogradec hebben wij kleuterscholen voor halve dagen."

Verbondenheid

Over het belang van de verbondenheid van de kerk met internationale organisaties, zoals het ZZg, is Dena ook heel duidelijk: "Onze kerk is altijd gesteund geweest door

Foto's: BDM / Broedergemeente Albanië

internationale zusters en broeders, met name in Denemarken, maar zeker ook in Duitsland en Nederland. Door de jaren heen hebben zij altijd gehoor gegeven aan de oproep om Albanië te helpen, zowel geestelijk als financieel. Mede dankzij die steun konden we beginnen en kunnen we doorgaan. Vele zusters en broeders zijn uit het buitenland gekomen om te onderwijzen, om te ondersteunen met trainingen, bijbelstudies en seminars te leiden, om vrijwilligerswerk te doen en om op wat voor manier dan ook te helpen. Zendingsorganisaties zijn altijd trouwe partners geweest. Mede daardoor delen wij een speciale band met de internationale kerken. Daarvoor zijn we dankbaar."

Wat steunt het ZZg nu in Albanië?

De Albanese Broedergemeente richt zich onder meer op vrouwen uit achterstandsgezinnen. En hun kinderen. Die vrouwen hebben het zwaar. Hun mannen zijn in het buitenland op zoek naar werk en zij staan er in het gezin alleen voor, meestal zonder baan of met maar heel weinig inkomsten. Het leidt tot stress en psychische problemen, en de kinderen krijgen maar weinig aandacht. In Elbasan, Pogradec en Burrel zette de kerk daarom vrouwengroepen op. De moeders komen bij elkaar, praten over hun problemen, geven elkaar steun en advies. Vanuit dit vrouwenwerk zijn drie kleutergroepen gestart waar kinderen (3-6 jaar) onder professionele leiding sociale contacten opdoen en taal- en leerachterstanden kunnen inlopen. Het geeft hun een betere start op de basisschool. Ook kinderen met autisme en ADHD zijn welkom. In de tijd dat de kinderen onder dak zijn kunnen de moeders werken, of zoeken naar werk, maar ook spreken met de kerkmensen. Een win-winsituatie voor iedereen. Het ZZg ondersteunt dit werk met € 15.000. U bent welkom om mee te doen.